

JI-120

January-2024

M.Com., Sem.-I**405 : Financial Management****Time : 2:30 Hours]****[Max. Marks : 70**

1. (A) નાણાંકીય સંચાલનમાં નફાના મહત્તમીકરણની સમજૂતી આપો. 7
 (B) નાણાંકીય સંચાલન એટલે શું? સંચાલકીય નાણાંકાર્યની સમજૂતી આપો. 7
 અથવા
1. (A) “ઔદ્યોગિક એકમના તમામ કાર્યોની સફળતાનો આધાર નાણાંકાર્ય પર છે.” – આ વિધાન સમજાવો. 7
 (B) બિનસંચાલકીય (વહીવટી) નાણાં કાર્યો વિશે સમજૂતી આપો. 7
2. (A) જોખમ એટલે શું? નાણાંકીય જોખમ અને ધંધાકીય જોખમના કારણો સમજાવો. 7
 (B) એન્યુઈટીનું ભાવિ મૂલ્ય ઉદાહરણ સહિત સમજાવો. 7
 અથવા
2. (A) ભારતના NSE અને BSE બજાર પર વિગતવાર નોંધ લખો. 7
 (B) જયદીપ કુલ ₹ 1,50,000નું કુલ રોકાણ ધરાવે છે. જેની માહિતી નીચે મુજબ છે : 7

કંપનીનું નામ	રોકાણ (ટકાવારીમાં)	અપેક્ષિત વળતરનો દર
A	60%	15%
B	40%	12%

ઉપરની માહિતી પરથી પોર્ટફોલિયોનું વળતર અને અપેક્ષિત વળતરનો દર ગણો.

3. ધી એબીસી લિ. ₹ 8,50,000ની કિંમતનું એક ચંત્ર ખરીદવા માંગે છે. પાંચ વર્ષના ઉપયોગી આયુષ્યને અંતે ચંત્રની ભંગાર કિંમત ₹ 50,000 છે. કરવેરાનો દર 50% છે. અપેક્ષિત વળતરનો દર 12% છે. ચંત્રની ઘસારો અને કરવેરા પહેલાંની અંદાજિત કમાણી નીચે મુજબ છે : 14

વર્ષ	1	2	3	4	5
કમાણી (₹)	4,40,000	5,20,000	3,20,000	2,40,000	2,80,000

12%ના વટાવ પરિબળે ₹ 1નું વર્તમાન મૂલ્ય :

વર્ષ	1	2	3	4	5
વર્તમાન મૂલ્ય	0.893	0.797	0.712	0.636	0.567

- ગણતરી કરો : (1) પરત આપ સમય
 (2) સરેરાશ વળતરનો દર
 (3) ચોખ્ખું વર્તમાન મૂલ્ય

અથવા

3. (A) કાર્યશીલ મૂડીના પ્રાપ્તિસ્થાનો વિશે નોંધ લખો.
(B) કાર્યશીલ મૂડીના વિવિધ પ્રકારો વર્ણવો.

4. (A) ડિવિડન્ડ નીતિના નિર્ણાયક પરિબલો સમજાવો.
(B) કંપનીદ્વારા 2013 મુજબ પ્રેક્ષરન્સ શેરની નવી જોગવાઈઓ સમજાવો.

અથવા

4. (A) ધી સ્ટાર લિ. નું તા. 31-03-2023ના રોજનું પાકું સરવૈયું નીચે મુજબ છે :

પાકું સરવૈયું

દેવાં	₹	મિલકતો	₹
ઈક્વિટી શેરમૂડી દરેક શેર ₹ 10નો	1,00,000	કાયમી મિલકતો	2,50,000
12%ના ડિબેન્ચર	1,20,000	ચાલુ મિલકતો	80,000
અનામત અને વધારો	40,000		
ચાલુ જવાબદારી	70,000		
	3,30,000		3,30,000

2022-23 દરમિયાન કંપનીનું વેચાણ ₹ 8,00,000નું હતું. તેના સ્થિર ખર્ચા ₹ 60,000 હતા, જ્યારે ચલિત ખર્ચા વેચાણના 45% જેટલા હતા. આવકવેરાનો દર 50% છે.

- (i) નાણાકીય લિવરેજ, કામગીરી લિવરેજ અને સંયુક્ત લિવરેજની ગણતરી કરો.
(ii) જ્યારે શેરદીઠ કમાણી (EPS) ₹ 2, ₹ 4 અને શૂન્ય હોય ત્યારે કામગીરી નફો (EBIT) કેટલો હશે તેની ગણતરી કરો.

- (B) નીચેનામાંથી કોઈપણ બેની ગણતરી કરો :

- (1) એક કંપનીનું 10 વર્ષીય ડિબેન્ચર ₹ 90ના ભાવે વેચાય છે, ડિબેન્ચરની છાપેલી કિંમત (Face Value) ₹ 100 છે. કરારી વ્યાજનો દર (Coupon rate of interest) 8% છે. કંપનીને લાગુ પડતો આવકવેરાનો દર 50% હોય તો દેવાંની ટેક્સ બાદની પડતર કેટલી ?
- (2) એક કંપની 10%ની પ્રેક્ષરન્સ શેરમૂડી કાયમી ધોરણે ઊભી કરે છે. પ્રેક્ષરન્સ શેરની દાર્શનિક કિંમત (Face Value) ₹ 100ની છે, પરંતુ તેની બહાર પાડ્યા કિંમત ₹ 95ની છે, તો આ ઈસ્યૂની પડતર કેટલી ?
- (3) એક શેરની હાલની બજાર કિંમત ₹ 90 છે. હવે પછીના વર્ષમાં શેરદીઠ ₹ 4.50ના ડિવિડન્ડની ધારણા રાખવામાં આવે છે. જો ડિવિડન્ડની 7%ના દરે વૃદ્ધિ થવાની અપેક્ષા રખાતી હોય તો ઈક્વિટી શેરમૂડીની પડતર કેટલી ?

5. સાચો વિકલ્પ પસંદ કરો : (ગમે તે સાત)

(1) કંપની જ્યારે નવા ઈક્વિટી શેર બહાર પાડે ત્યારે સૌપ્રથમ જૂના ઈક્વિટી શેરહોલ્ડરને તે ખરીદવા માટેનો હક્ક આપવામાં આવે છે તેને કહે છે :

- (A) બોનસ શેર (B) ઈક્વિટી શેર
(C) પ્રેફરન્સ શેર (D) હક્કનાં શેર

(2) યશ લિ. ₹ 10,00,000ની કિંમતનું એક ચંત્ર ગોઠવવા માંગે છે. ચંત્ર દ્વારા 10% ઘસારો બાદ કર્યા પછી પરંતુ કરવેરા પહેલા વાર્ષિક ₹ 1,50,000 નફો થશે. કરવેરાનો દર 50% છે. પરત આપ સમય કેટલો થશે ?

- (A) 10 વર્ષ (B) 4.71 વર્ષ
(C) 6.31 વર્ષ (D) 5.71 વર્ષ

(3) આકસ્મિક સંજોગોનો સામનો કરવા માટે જે વધારાની કાર્યશીલ મૂડીની જરૂર પડે તેને _____ કાર્યશીલ મૂડી કહે છે.

- (A) કાયમી (B) પરિવર્તનશીલ
(C) મોસમી (D) ખાસ

(4) બોન્ડના દસ્તાવેજ ઉપર જે કિંમત છાપેલી હોય તેને _____ કહે છે.

- (A) મૂળ કિંમત (B) બજાર કિંમત
(C) પરત કિંમત (D) ઉપરોક્ત પૈકી એકપણ નહીં

(5) ચોખ્ખી કાર્યશીલ મૂડી એટલે _____.

- (A) કુલ ચાલુ મિલકતો બાદ કુલ ચાલુ દેવા
(B) ચાલુ દેવા
(C) ચાલુ મિલકતો બાદ કુલ મિલકતો
(D) ચાલુ દેવા બાદ ચાલુ મિલકતો

(6) શૂન્ય ચોખ્ખું વર્તમાન મૂલ્ય શું દર્શાવે છે ??

- (A) આંતરિક વળતરનો દર
(B) મૂળ રોકાણ પર વળતરનો દર
(C) સરેરાશ રોકાણ પર વળતરનો દર
(D) ઉપરોક્ત પૈકી એકપણ નહીં

(7) પેઢીમાં સ્થિર ખર્ચને કારણે વેચાણના જથ્થામાં થતાં ફેરફારને કારણે નફાની ટકાવારીમાં જે ફેરફાર થાય છે તે જથ્થાની ટકાવારીમાં થતાં ફેરફાર કરતાં વધુ હોય છે, જેને _____ કહે છે.

- (A) નાણાકીય લિવરેજ (B) કાર્યકારી લિવરેજ
(C) સંયુક્ત લિવરેજ (D) ઉપરોક્ત પૈકી એકપણ નહીં

- (8) કે.સી. લિ. ના ઈક્વિટી શેરની બજાર કિંમત ₹ 30 છે. અને તે શેરદીઠ ₹ 4 ડિવિડંડ આપે છે. ડિવિડંડનો વૃદ્ધિ દર 6% છે. તો ઈક્વિટી શેરની મૂડી પડતર ગણો.
- (A) 6.13% (B) 19.33%
- (C) 5.33% (D) 10.33%
- (9) _____ એ નક્કી કરેલ મૂડી ખર્ચા કરવાનું અને તે માટે નાણાં પૂરા પાડવાનું લાંબાગાળાનું આયોજન છે.
- (A) કાર્યશીલ મૂડી (B) મૂડી બજેટ
- (C) આયોજન (D) રોકડ અંદાજપત્ર
- (10) ચોખ્ખી આવક અને ચોખ્ખી કાર્યકારી આવકનો અભિગમ કોણે રજૂ કર્યો ?
- (A) ઈઝરા સોલોમન (B) મોડીગ્લિયની અને મિલર
- (C) ડેવિડ ડુરાંડે (D) ઉપરોક્ત પૈકી એકપણ નહીં
- (11) _____ નાણાંકીય સંચાલનના ઉદ્ભવના તબક્કામાં આર્થિક સિદ્ધાંત અને જથ્થાત્મક વિશ્લેષણ પદ્ધતિઓનો સમાવેશ થાય છે.
- (A) સંક્રાંતિનો તબક્કો (B) રૂઢિગત તબક્કો
- (C) આધુનિક તબક્કો (D) ઉપરોક્ત પૈકી એકપણ નહીં
- (12) નેશનલ સ્ટોક એક્ષચેન્જની સ્થાપના ક્યારે થઈ ?
- (A) 1990 (B) 1995
- (C) 1994 (D) 1992

JI-120

January-2024

M.Com., Sem.-I

405 : Financial Management

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (A) Explain profit maximization in Financial Management. 7
 (B) What is Financial Management? Explain managerial finance functions. 7

OR

1. (A) "The success of all activities of an industrial unit depends on finance function." Explain this statement. 7
 (B) Explain the administrative financial functions. 7
2. (A) What is risk? Explain the causes of financial risk and business risk. 7
 (B) Explain the future value of an annuity with an example. 7

OR

2. (A) Write detailed note on NSE and BSE market of India. 7
 (B) Jaideep has a total investment of ₹ 1,50,000. The information of investment is as follows : 7

Company Name	Investment (in %)	Expected rate of return
A	60%	15%
B	40%	12%

Calculate the return of portfolio and expected rate of return from the above information.

3. The ABC Ltd. wants to buy a machine costing ₹ 8,50,000. The scrap value of the machine at the end of a useful life of five years is ₹ 50,000. The tax rate is 50%. The expected rate of return is 12%. Estimated earnings of the machine before depreciation and taxes are as follows :

Year	1	2	3	4	5
Earnings (₹)	4,40,000	5,20,000	3,20,000	2,40,000	2,80,000

Present value of ₹ 1. at a discount rate of 12% :

Year	1	2	3	4	5
P.V. Factor	0.893	0.797	0.712	0.636	0.567

- Calculate : (1) Payback period
 (2) Average rate of return
 (3) Net present value

OR

3. (A) Write a note on sources of working capital. 7
 (B) Describe the different types of working capital. 7
4. (A) Explain the determinants of dividend policy.
 (B) Explain new provisions of preference shares as per Companies Act 2013. 7

OR

4. (A) The Balance Sheet of Star Ltd. on 31-03-2023 is as follows : 7

Balance Sheet

Liabilities	₹	Assets	₹
Equity share capital Each share of ₹ 10	1,00,000	Fixed Assets	2,50,000
12% Debentures	1,20,000	Current Assets	80,000
Reserves and Surplus	40,000		
Current Liability	70,000		
	3,30,000		3,30,000

During 2022-23, the sales of the company was ₹ 8,00,000. Its fixed costs were ₹ 60,000, while variable costs were 45% of sales. The rate of income tax is 50%.

- (i) Calculate Financial Leverage, Operating Leverage and Combined Leverage.
 (ii) Calculate the operating profit (EBIT) when the Earnings Per Share (EPS) is ₹ 2, ₹ 4 and zero.
- (B) Calculate any two from the following : 7
- (1) 10-year debenture of company is sold at ₹ 90; the face value of the debenture is ₹ 100. The coupon rate of interest is 8%. If the rate of income tax applicable to the company is 50%, how much is the cost of debt after tax ?

- (2) A company raises 10% preference share capital permanently. The face value of the preference share is ₹ 100, but its issue price is ₹ 95, so how much is cost for this issue ?
- (3) The current market price of one share is ₹ 90. A dividend of ₹ 4.50 per share is expected next year. If dividend is expected to grow at a rate of 7%, how much is the cost of equity share capital ?

5. Choose the correct option : (any seven)

14

- (1) When a company issues new equity shares, the right to purchase them is first given to the old equity shareholder which is called :
- (A) Bonus Shares (B) Equity Shares
(C) Preference Shares (D) Right Shares
- (2) Yash Ltd. wants to set up a machine costing ₹ 10,00,000. The machine will make a profit of ₹ 1,50,000 per annum after deducting 10% depreciation but before taxes. The tax rate is 50%. What will be payback period ?
- (A) 10 years (B) 4.71 years
(C) 6.31 years (D) 5.71 years
- (3) Additional working capital required to meet contingencies is called _____ working capital.
- (A) Permanent (B) Flexible
(C) Seasonal (D) Special
- (4) The price printed on the bond document is called _____ price.
- (A) Original cost (B) Market
(C) Return value (D) None of the above
- (5) Net working capital is _____.
- (A) Total Current Assets less Total Current Liabilities
(B) Current Liabilities
(C) Current Assets less Total Assets
(D) Current Liabilities less Current Assets
- (6) What does zero net present value represent ?
- (A) Internal rate of return
(B) Rate of return on original investment
(C) Rate of return on average investment
(D) None of the above

- (7) The percentage change in profit due to change in sales volume due to fixed costs in the firm is greater than the percentage change in volume, which is known as ____.
- (A) Financial leverage (B) Operating leverage
(C) Combined leverage (D) None of the above
- (8) The market price of equity shares of KC Ltd. is ₹ 30, and it pays a dividend of ₹ 4 per share. The dividend growth rate is 6%. So, calculate cost of equity share.
- (A) 6.13% (B) 19.33%
(C) 5.33% (D) 10.33%
- (9) _____ is a long-term plan for making and financing fixed capital expenditures.
- (A) Working capital (B) Capital budgeting
(C) Planning (D) Cash budget
- (10) Who introduced the approach of net income and net operating income ?
- (A) Ezra Solomon (B) Modigliani and Miller
(C) David Durante (D) None of the above
- (11) _____ the emergence phase of financial management involves economic theory and quantitative analysis methods.
- (A) Phase of transition (B) Conventional phase
(C) Modern phase (D) None of the above
- (12) When was the National Stock Exchange established ?
- (A) 1990 (B) 1995
(C) 1994 (D) 1992
-